

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1735/2020
23.12.2020. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Зоране Делибашић и Гордане Комненић, чланова већа, у парници тужиоца Суботичке бискупије из Суботице, чији је пуномоћник Бојан Узелац, адвокат из ..., против тужених Републике Србије, Министарство пољопривреде шумарства и водопривреде, кога заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Суботици и Града Суботице, који заступа Градско правобранилаштво Града Суботица, ради чинидбе, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2950/19 од 10.10.2019. године, у седници одржаној дана 23.12.2020. године, донео је

Р Е Ш Е Њ Е

УКИДА СЕ, пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж 2950/19 од 10.10.2019. године и предмет враћа другостепеном суду на поновно одлучивање о жалби тужене Републике Србије.

Образложење

Пресудом Основног суда у Суботици П 81/2019 од 11.03.2019. године, ставом првим изреке, одлучено је да се тужбени захтев усваја. Ставом другим изреке, забрањено је туженима издавање у закуп лицитацијом или непосредном погодбом као и предузимањем било које правне или фактичке радње која би била усмерена ка одузимању или повреди државине тужиоца у односу на парцелу број .. површине 172-16-70 м² (њива друге класе „АА“), КО ... и у односу на парцелу број .. површине 157-06-04 м² (њива друге класе „АА“) катастарска општина ..., обе уписане у лист непокретности број .., обе државне, власништво Републике Србије, као корисник уписано Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, све док је у односу на тужиоца на снази правни акт туженог Града Суботице: Одлука о уступању на коришћење пољопривредног земљишта у државној својини институцијама, црквама и верским заједницама Скупштине општине Суботица број ../2007 од 17.07.2007. године. Ставом трећим изреке одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Апелациони суд у Новом Саду је, пресудом Гж 2950/19 од 10.10.2019. године, жалбу тужене Републике Србије усвојио и преиначио пресуду Основног суда у Суботици П 81/2019 од 11.03.2019. године, тако што је одбио тужбени захтев којим је тужилац тражио да суд забрани туженима издавање у закуп, лицитацијом или непосредном погодбом као и предузимање било које правне или фактичке радње која би била усмерена ка одузимању или повреди државине тужиоца у односу на горе наведене

парцеле све док је у односу на тужиоцу на снази правни акт туженог Града Суботица: Одлука о уступању на коришћење пољопривредног земљишта у државној својини и институцијама, црквама и верским заједницама Скупштине општине Суботица број ../2007 од 17.07.2007. године.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку, применом одредбе члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 72/11...87/18), и утврдио да је ревизија тужиоца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац, Суботичка бискупија и Српска православна црква су поднеле захтеве општини Суботица за доделу пољопривредног земљишта у државној својини па је Скупштина општине Суботица, дана 17.07.2007. године донела Одлуку о уступању на коришћење пољопривредног земљишта у државној својини институцијама, црквама и верским заједницама. У члану 1. те Одлуке наведено је да је Суботичкој бискупији уступљена на коришћење укупна површина од 329-22-74 м² у К.О. ... (парцеле број .. површине 172-16-70 м² и број .. површине 157-06-04 м²) док су Српској православној цркви додељене друге парцеле наведене у том члану Одлуке. Пољопривредно земљиште је том Одлуком додељено до доношења коначне одлуке о враћању имовине црквама и верским заједницама, у складу са одредбом члана 61. Закона о пољопривредном земљишту. На основу те Одлуке тужилац је ступио у посед наведених парцела пољопривредног земљишта које, од тада, несметано користи тако што га издаје у закуп трећим лицима. Градоначелник Града Суботице је, дана 19.11.2012. године, на основу одредбе члана 64. став 3. Закона о пољопривредном земљишту („Службени гласник РС“ бр 62/06 ... 41/09) и члана 1. Одлуке о одређивању надлежног органа за спровођење поступка давања у закуп пољопривредног земљишта у државној својини („Службени лист општине Суботица“ број 29/2008), а на основу сагласности Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде број ../2012-14 од 21.11.2012. године, донео одлуку о расписивању јавног огласа за давање у закуп пољопривредног земљишта у државној својини у граду Суботици и расписао оглас за јавну лицитацију, у првом кругу, за давање у закуп пољопривредног земљишта у државној својини број ../2012, којом је, између осталог, обухваћено и пољопривредно земљиште уступљено тужиоцу одлуком Скупштине општине Суботица од 17.07.2007. године. Коначна одлука о враћању имовине црквама и верским заједницама није донета. Тужилац тужбом тражи заштиту државине наводећи да је објављивањем огласа за лицитацију права закупа предметних парцела извесно наступила опасност осујећења његовог права коришћења уступљеног пољопривредног земљишта, чиме се врши повреда тужбачеве државине. Тужени су тужбени захтев тужиоца оспорили указујући да је Одлука о уступању на коришћење пољопривредног земљишта у државној својини институцијама, црквама и верским заједницама од 17.07.2007. године, незаконита јер је супротна одредби члана 61. Закона о пољопривредном земљишту („Службени гласник РС“ бр 62/2006) пошто

том одредбом Закона није била прописана могућност давања на корићење, па ни уступања црквама и верским заједницама, пољопривредног земљишта у државној својини, нити је Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде дало сагласност за такво располагање.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је тужбени захтев тужиоца усвојио и туженима забранио издавање у закуп, лицитацијом или непосредном погодбом, као и предузимање било које правне или фактичке радње усмерене ка одузимању или повреди права државине тужиоца у односу на предметне парцеле уступљене тужиоцу на основу одлуке Скупштине општине Суботица од 17.07.2007. године, у смислу одредбе члана 81. Закона о основама својинско-правних односа. Првостепени суд је закључио да тужилац своје право на државину заснива на Одлуци Скупштине општине Суботица од 17.07.2007. године, на основу које је стекао државину и врши право коришћења на пољопривредном земљишту које му је уступљено и предато од стране органа локалне самоуправе. Објављивањем огласа за издавање у закуп трећим лицима пољопривредног земљишта уступљеног тужиоцу, по мишљењу првостепеног суда, неосновано се узнемирава његово право коришћења због чега тужилац има право на судску заштиту државине.

Другостепени суд је, побијаном пресудом, преиначио првостепену пресуду тако што је тужбени захтев тужиоца одбио у смислу одредбе члана 27. став 2. Закона о црквама и верским заједницама („Службени гласник РС“ бр 36/2006) и члана 61. Закона о пољопривредном земљишту („Службени гласник РС“ бр.62/2006). По налажењу тог суда, тужилац нема правни основ државине односно коришћења пољопривредног земљишта у државној својини јер акт којим је Град Суботица располагао пољопривредним земљиштем, на начин да га је дао тужиоцу на корићење без накнаде, нема упориште у одредби члана 61. Закона о пољопривредном земљишту, а нема ни сагласности министарства надлежног за послове пољопривреде. При одлучивању побијаном одлуком, другостепени суд је имао у виду пресуду Врховног касационог суда Рев 89/2015 од 09.04.2015. године, донету у здруженом предмету Основног суда у Суботици П 966/2013, а којом је преиначена пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж 2971/14 од 30.10.2014. године и потврђена пресуда Основног суда у Суботици П 966/2013 од 05.09.2013. године (којом је усвојен тужбени захтев тужиоца Српске православне цркве – Епархије Бачке, Црквена општина Суботица и туженима Републици Србији и Граду Суботици забрањено издавање у закуп пољопривредног земљишта у државној својини уступљено тужеоцима на основу Одлуке Скупштине општине Суботица од 17.07.2007. године) из разлога што је одредбом члана 36. Закона о враћању (реституцији) имовине црквама и верским заједницама („Службени гласник РС“ бр. 46/06) прописано да од 01.05.2006. године није дозвољено било какво располагање имовином која је, по одредбама закона, предмет враћања, нити заснивања хипотеке, залог или закупа на тој имовини, а забрана престаје да важи даном доношења решења дирекције којом се одлучује о захтеву за враћање имовине. Међутим, другостепени суд је закључио да предмет спора у овој парници не произлази из истог чињеничног и правног основа као у парници у којој је одлучивано цитираном пресудом Врховног касационог суда јер у овој парници нема речи о томе да имовина из тужбеног захтева коју је тужилац добио на коришћење наведеном Одлуком Скупштине општине Суботица, уједно и предмет његовог захтева за враћање нити да је то одузета имовина о

којој се решава у поступку пред Дирекцијом, у смислу одредбе члана 36. Закона о враћању имовине црквама и верским заједницама.

Оцењујући наводе ревизије, Врховни касациони суд налази да је у конкретном случају, због погрешне примене материјалног права, чињенично стање непотпуно утврђено.

Из садржаја Одлуке о уступању на корићење пољопривредног земљишта у државној својини, институцијама, црквама и верским заједницама од 17.07.2007. године, на којој тужилац заснива свој тужбени захтев за чинидбу односно државинску заштиту, види се да је том Одлуком на исти начин одлучено о захтевима за доделу пољопривредног земљишта који су поднети, како од стране тужиоца, Суботичке бискупије дана 26.02.2007. године, тако и од стране Српске православне цркве под бројем ../7 дана 02.03.2007. године. Дакле, обе наведене верске заједнице су поднеле захтеве за враћање одузете имовине на основу Закона о црквама и верским заједницама.

Одредбом члана 36. Закона о враћању (реституцији) имовине црквама и верским заједницама, прописано је да од 01. маја 2006. године није дозвољено било какво располагање имовином које је по одредбама тог закона предмет враћања нити заснивања хипотеке, залоге или закупа на тој имовини. Правни послови и правни акти који су у супротности са том одредбом Закона су ништави, а забрана из става 1. тог члана Закона престаје да важи даном доношења коначног и извршног решења Дирекције којим се одлучује о захтеву за враћање имовине. То значи да је, ради правилне примене материјалног права, било неопходно разјашење чињенице да ли су парцеле које су Одлуком о уступању на корићење пољопривредног земљишта у државној својини институцијама, црквама и верским заједницама од 17.07.2007. године, Суботичкој бискупији уступљене на коришћење, уједно и парцеле које су предмет њеног захтева за враћање имовине, у смислу цитиране одредбе Закона, или то није случај, а то није утврђено.

У поновном поступку другостепени суд ће, при одлучивању о жалби тужене Републике Србије, да има у виду примедбе из овог решења, како би имао могућност да донесе закониту одлуку .

Из изложених разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у изреци донео у смислу одредбе члана 416. став 2. Закона о парничном поступку.

**Председник већа – судија
Весна Поповић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић